

Hofors Kommun

**Lägesrapport för Projektet
Grön rehab i Hofors
2019-08-28**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Allmänt perspektiv

Fokusuppdatering	3
Kort bakgrundsperspektiv	4

Lägesgenomgång

Övergripande status i förhållande till plan	4
Aktiviteter under juni – den första fasen	4
Erfarenheter och slutsatser från genomförda aktiviteter	5
Beslutsläge i förhållande till verksamhetsinriktning, organisation och omfång	6
Planerade aktiviteter	6
Projektgruppen och dess funktion	6
Ekonomisk redovisning	7

Allmänt perspektiv

Vi startade den första juni upp projektet enligt plan upp projektet enligt plan. Jag har bifogat projektbeskrivningen som innehåller den tydliga projektplanen för att ge möjlighet till en uppdatering av mål, innehåll och tidplan etc.

Fokusuppdatering

Syftet är att

Pröva om det finns förutsättningar eller ej för att sedermera komma till en etablering av verksamhet genom att ge svar på huvudfrågorna

- Är det möjligt ?
- Hur ska det i så fall gå till ?
- Med vilka resurser ?

Samtidigt ska projektet också utforska och redovisa andra relevanta möjligheter som kommer upp i processen. Förstudien ska slutföras i ett skarpt, konkret och så långt möjligt förankrat förslag.

Övergripande mål är att:

- Etablера verksamhet i Trädgårdsstaden med naturbaserad grön förebyggande behandling och rehabilitering.
- Målgruppen är personer med psykisk ohälsa, smärttillstånd eller funktionshinder (samtidigt som insatserna kan omfatta även personer som av andra anledningar behöver aktiv rehabilitering för att komma närmare arbete eller annan utveckling)
- Stöd och insatser för att undvika långvariga sjukdomstillstånd
- Påskynda läkande med minskad sjukskrivningstid och återgång till arbete eller funktion.

Genomförandet har fyra konkreta steg:

Kunskapsplattform	Läsesgenomgång Relationer Forskning	Slutsatser Information	Skarpt förslag Beslut
<ul style="list-style-type: none">• Förtydligad bild forskningsläget• Erfarenhetsinhämtning / praktiska val• Bedömning, Strukturering, Utformning	<ul style="list-style-type: none">• Identifiering synliga behov• Rehabiliteringsdialog• Utveckla relationer• Fysisk utformning av platsen• Följeforskning av initiativet• Utveckling forskning inom naturbaserad grön rehab	<ul style="list-style-type: none">• Sammanställning av slutsatser• Dokumentation• Informations-spridning• Workshop• Återkoppling	<ul style="list-style-type: none">• Slutresultat• Skarpa förslag• Överlämning• Beslut ?

Uppläggnen har några tydliga bevekelsegrunder som troligen behöver en kort bakgrundsteckning.

Kort bakgrundsperspektiv

Vi startade arbetet med utvecklingen i början av 2018 för att möta etableringen av etableringen av och AMI:s verksamhet i det som nu är Haga trädgårdar efter byggnationen av växthusen i Hagaparken. Socialnämndens och socialförvaltningens verksamhet inom/genom AMI, har som huvudinriktning att arbeta med, stödja och driva på lägesförändring för deras klienter inom arbetsmarknad och integration.

Det är en rimlig tanke och målbild att även kunna lägga till annan närliggande verksamhet med motsvarande syften, som har något andra förutsättningar för genomförande. Etableringen av Haga Trädgårdar med verksamhet i växthusen och grönytor till förfogande, innebär att man därvid också har erhållit utökade möjligheter. Redan i beslutsprocessen inför i växthusetableringen, redovisades ambitionen/möjligheten att gå vidare med att i en förlängning om möjligt etablera hälsoträdgård i parken.

Under den initiala fasen av arbetet med att etablera förstudien, försommaren 2018, hade vi kontakt med externa aktörer med färdiga koncept inom hälsoträdgård och grön rehabilitering. Det ledde till en insikt att en eventuell etablering behövde grundläggas underifrån med utveckling av lokal/ regional kompetens och kapacitet inom området för att utveckla bedömnings- och beslutsförmåga. Detta kombineras med en lokal, regional och till en del interregional dialog och förankring med potentiella, mottagare, partners, samverkansaktörer, finansärer mfl, då en eventuell etablering och framtida verksamhet behöver vila på en stabil bas.

Lägesgenomgång

Övergripande status i förhållande till plan

Vi startade projektet den 1 juni enligt plan men fick ett par veckors förskjutning pga av kommun-intern hantering. Det har inneburit att vi har en verksamhetsförsening. Även om förseningen innebar att vi under juni inte hann med allt som vi planerat, kommer det såvitt jag idag kan bedöma inte att få några konsekvenser för förmågan att leverera slutresultatet.

Det är förhållandevis vanligt att planer förändras när de möter det faktiska genomförandet. Förseningen, och våra erfarenheter från den första inhämtningstiden, innebär att de olika stegen kommer att genomföras mer omlott i förhållande till planeringen. Om det blir nödvändigt, kommer vi troligen också att kunna hantera en sådan mindre försening, inom ramen för projektet genom att komprimera steg 3 och 4. Vi avstod också från den planerade föreläsningen i augusti.

Aktiviteter under juni – den första fasen

Den första fasen med kunskapsinhämtning inleddes under juni. Till en del finns det dels genom dokumentationsstudier under förstudieplaneringen och även hos projektgruppens deltagare tidigare förförståelse inom området. (Se även nedan om projektgruppen). Under juni fortsatte inhämtning av dokumentation och vi påbörjades genomgången av kunskaps-/forskningsläget. En planerad studieresa genomfördes i södra Sverige med hela projektgruppen under den sista juniveckan för att ge oss en klarare bild av hur praktiskt etablerar och driver verksamhet inom området. Vi besökte hälsoträdgårdar i Kalmar, Kristianstad, Lund/Alnarp och Falkenberg. Från hälsoträdgårdar i allmänhet till de som bedriver aktiv behandlande verksamhet.

De individuella studiebesöken och resan som helhet var mycket givande. Vi gavs inblickar i lyckade, såväl som mindre lyckade etableringar, allmänt klarare bild av förutsättningar och möjligheter och en bra plattform för överväganden och beslut vad gäller inriktning, uppläggning och organisation. Även om vi har utvecklat en bas, har genomförda insatser visat behov av både breddning och fördjupning av kunskapsinhämtning vad gäller genomförande och behandlingsformer, samverkan och möjlig finansiering.

Bland annat finns det endast möjlighet att besöka vissa aktörer under september, och det finns även relationer och kontakter som emanerar från studieresan vilka på grund av semestrar etc, har kunnat planeras först till september. Forsknings-/kunskapsgenomgången har till stor del genomförts och vi har erhållit ett första material som till en del kommer att kompletteras.

Vi har under augusti startat den andra fasen med dialog och förankring samt utformning och design av en trädgård i Hagaparken. Vi förväntar oss att det kommer att fortsätta under hela september.

Erfarenheter och slutsatser från genomförda aktiviteter

När vi har betraktat olika hälsoträdgårdar och deras förutsättningar, etablering och verksamhet, kan vi konstatera att det finns avgjorda skillnader inom ramen för begreppet hälsoträdgård. En av de är att vi skall göra skillnad på *Hälsoträdgård* och *Rehabiliteringsträdgård*.

En hälsoträdgård definierar vi som en grön trädgårdsmiljö ger allmänna möjligheter att vistas och verka i, som i ett mer allmänt perspektiv kan bidra till välmående och vissa hälsoeffekter. En sådan kan skapas fokuserat men uppfyller inte särskilda krav. En rehabiliteringsträdgård är en mer planerad och fokuserad plats som dessutom måste kunna avskiljas från andra miljöer och verksamheter för att ge deltagare den lugn och den trygghet som de behöver för återhämtning/utveckling. Detta har en tydlig bäring på val av plats och design av miljö.

Vi arbetar därför nu med tanken att utveckla och utforma hela Hagaparken / Haga trädgårdar till en hälsoträdgård, eller snarare en hälsopark, där alla kan finna ett rum för hälsa och vilsamhet. I denna miljö avsätts och utformas ett delområde till en rehabiliteringspark eller yta som kan avskämmas och ge avskildhet under behandlingstider.

En annan tydlig erfarenhet är en tydligare avgränsning mellan denna verksamhet och traditionell vård. Det är viktigt att ha en tydlig rågång mellan de "gröna" behandlande insatserna i förhållande till den "vita" medicinska, psykologiska och psykiatriska behandlingarna.

Vi kan se en rimlig fokusering på gruppsamtal, coaching och bedömning/insatser och stöd för att komma tillbaka till arbete i kombination med gruppbaseade och individuella (arbets-)uppgifter eller insatser av deltagarna i den gröna miljön. Det blir ett viktigt komplement till behandling eller insatser från hälso- och sjukvården som också står för medicinsk bedömning. Det innebär att vi idag anser att följande kompetensresurser är nödvändiga:

- *Psykolog/psykoterapeut/beteendevetare* för behandlingsplanering, genomförande, samtal och uppföljning. Det är en fördel med tillgång till utbildad psykolog eller psykoterapeut för att säkra kvalitet i arbetet. Vi kan samtidigt konstatera att exempelvis Region Halland tydligt i förutsättningarna för "Grön Rehab på remiss, angivit att man under behandling inte tillåts bedriva terapisaamtal utan utföraren skall begränsa detta till gruppsamtal/coaching. Detta är inte utan kritik från utbildade psykologer/psykoterapeuter men kan betraktas som rimligt. Det är därför rimligt att anta att en verksamhet med denna inriktning skulle kunna bemannas av beteendevetare med adderad utbildning eller erfarenhet inom det psykologiska området.
- *Arbetsterapeut* med uppgift att bidra till utformning av (arbets-)uppgifter och insatser inom ramen för behandling för/av berörda klienter för att om möjligt stegvis närma sig arbetsförmåga. Denne har också en mycket viktig roll i att arbeta tillsammans med klienten och även i förekommande fall med etablerad eller blivande arbetsgivare för att planera, förbereda, utforma och säkerställa en mental och/eller fysisk miljö som kan medge övergång till en arbetssituation.
- *Trädgårdsmästare* eller motsvarande som tillsammans med de övriga arbetar med att utveckla former, miljö och uppgifter inom trädgården och den gröna miljön och tillika deltar i den dagliga behandlingsverksamheten inom trädgården.

Behandlingstider i den gröna miljön omfattar vanligen 6-12 veckor, vissa längre. Vi anser idag att en optimal behandlingstid troligen omfattar 8 veckor, 3 - 4 dagar per vecka, för att uppnå önskade resultat.

Vi kommer under fortsatt kunskapsinhämtning att ytterligare utveckla dessa erfarenheter.

En annan tydlig erfarenhet är att just förankring, planering och utveckling av samarbeten i förväg är avgörande för att nå önskade resultat när man kommer till ett läge med etablering av en avsedd trädgård och start av verksamhet.

Beslutsläge i förhållande till verksamhetsinriktning, organisation och omfattning

Vad gäller verksamhetsinriktning och omfattning, anges ovan en konkret indikation på vilken bas som anser att verksamhet bör byggas på. När det gäller organisation och omfattning, är idag vår uppfattning att den organisatoriska lösningen innebär att Hofors kommun och AMI skall vara huvudman för verksamheten med ansvar, styrning, koordinering och genomförande av verksamheten. Det ger en tydlig motpart som innebär trygghet, förutsägbarhet och långsiktighet.

Vad gäller den organisatoriska tanken och lösningen i övrigt, har vi idag inga tydliga vägval i sikte. Delvis beroende på att vi nu har påbörjat dialog med olika aktörer. Rent generellt söker vi en lösning som skall ge viss resursmässig och ekonomisk flexibilitet i kombination med långsiktighet. Målet är att finna en modell där tillgängliga kompetensresurser finns för planering och behandling i någon form av samverkan eller genom via kommersiell upphandling.

Planerade aktiviteter

Nästa steg innebär nu en omfattande mötesserie för att presentera våra hittillsvarande slutsatser och föra dialog med ett antal aktörer inom och utom regionen. Detta innebär också samtal med de aktörer som representeras i styrgruppen. Jag ser fram emot att vi kan föra en konstruktiv dialog med utifrån ett perspektiv att vi från våra partners kan få förslag, inspel, kontakter och givetvis tankar om och hur vi tillsammans kan gå vidare med någon form av konkret stöd från och/eller samverkan.

Vi avser att slutföra forsknings-/kunskapsgenomgången i början av september och påbörja dialog omkring hur en möjlig följeforskning för ett framtida etablerings- och startprojekt skall struktureras. Under kommande veckorna kommer vi även att lägga fast tidsplanering för planerade informationsinsatser i form av workshops/seminarier/ föreläsningar. Även vad gäller denna planering är vi tack-samma för inspel och synpunkter från styrgruppen.

Vi har påbörjat arbetet med en planering av den fysiska utformningen av miljön. Avsikten har varit att arbeta tillsammans med forskare vid SLU Alnarp för att utveckla en konkret design av parken. Dock har det visat sig att en avknoppning från SLU inneburit att vi har svårt att komma vidare med den modellen, varför vi avser att direktupphandla denna tjänst inom ramen för projektet. Enligt ovan tankar om en hälsopark, omfattar utformningen hela Hagaparken med särskilt fokus på rehadelen som skall utformas utifrån de kriterier och den justegsmodell som är framtagen genom SLU:s forskningsresultat.

Projektgruppen och dess funktion

Gruppen har enligt min uppfattning, utvecklat en bra, positiv och konstruktiv arbetsmiljö med en fungerande arbetsfördelning. Vi arbetar samtliga med det kunskapsinhämtande arbetet och har samtidigt visst individuellt fokus. Enligt plan består gruppen av följande resurser

- Stefan Hallström, initiativledare och ansvarig för arbetet samt skall särskilt arbeta med relationer i Gästrikland tillsammans med Timo Lahti.
- Timo Lahti, medarbetare i AMI och avsatt till 100 % för projektet med uppgift att fungera som praktisk koordinator för olika praktiska frågor och kontaktarbete. Timo lägger även en del fokus på relationer och dialog i dalarna.

- Maria Grönlund, medarbetare inom AMI och avsatt mellan 30-50 % med uppgift att fokusera på lokala kontakter och frågor i Hofors och inom Hofors kommun. Maria och Timo genomför en del av det arbetet tillsammans.
- Christina Hansson, medarbetare inom AMI, trädgårdsmästare och ansvarig för Haga Trädgårdar och arbetet i växthusen. Christina som har tidigare erfarenheter och kunnande inom grön rehabilitering, är också tilltänkt som aktiv resurs och ansvarig för utveckling/genomförande av de gröna delarna inom ramen för behandling. Under förstudien har hon även en mycket viktig roll i arbetet med utformning av miljön.
- Olof Dahlin, senior forskare vid Högskolan i Gävle och genomför till största del förstudiens kunskaps- och forskningsgenomgång. Hans långa engagemang och intresse för naturbaserad och grön hälsoutveckling är en styrka. Olof kommer även att arbeta med utformningen av en struktur för följeforskning och är tilltänkt som följeforskare i ett nästa skede.
- Timo Järpeskog, utbildad psykoterapeut och aktivt verksam med klienter med psykisk ohälsa inom Region Västerbotten med ambition att beforska varför grön rehabilitering fungerar. Han deltog i slutfasen av förarbetet inför förstudien och under den första fasen i juni med studieresan. Timos kunnande inom behandling av psykisk ohälsa har varit ett viktigt bidrag i den kunskapsinhämtande delen. Avsikten har varit att förstudien skulle pröva möjligheterna till en förankring inom akademien för forskning inom området. Dock kan han komma att lägga fokus på sin anställning i Västerbotten som också kan ge vissa möjligheter till framtida forskningsmöjligheter. Hans fortsatta deltagande är därför osäkert. Det får till följd att momentet "forskning inom naturbaserad grön rehab" troligen utgår ur projektet. Det har enligt min/vår uppfattning inte någon påverkan på möjligheterna att i övrigt nå önskade resultat.

Ekonomisk redovisning

Den ekonomiska redovisningen sträcker sig till inkomna kostnader per 2019-07-31. För att ge överblickbarhet över faktisk medelsförbrukning har utfallet på personresurser som finansieras genom internt inom Hofors kommun och Högskolan sats till det förväntade beloppet. De planerade resursinsatserna från kommunen och högskolan når hittills till avsedd nivå. Projektets ekonomi följer den förväntade kostnadsbilden. Den ovan signalerade förändringen av projektgruppen, kan komma att resultera i en propå om omdisponering av resurser från konsultkostnader till annat, exempelvis resekostnader. Vi håller en fortlöpande kommunikation om detta med Samordningsförbundet.

Summa kostnader	Budget	Utfall	Återstår
Personresurser	336 000	336 000	0
Konsultkostnader	413 000	72 000	341 000
Resekostnader	74 000	41 897	32 103
Externa lokaler	20 000	0	20 000
Summa	843 000	449 897	393 103

För projektet Grön rehab i Hofors

Stefan Hallström
Projektledare